

## SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe .....	2
Varhaiskasvatus .....	3
Perusopetus .....	5
Lukiokoulutus .....	7
Aikuiskoulutus .....	9
Arviointi .....	11

## ESIPUHE

Huomattava osa varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä paikantuu kunnan ja yksittäisen koulun tasolle. Tässä koulutuspoliittisessa strategiassa on luotu periaatteellisia näköaloja ja toimenpiteitä Harjavallan kaupungin varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden järjestämiseen. Nämä pohjaavat kaupunginvaltuuston asettamaan palvelustrategiaan.

Julkisen talouden nykytilanne on haasteellinen. Kustannuskehityksen hillitsemiseksi toimialojen edellytetään tarkastelevan palveluitaan tehokkaimman ja taloudellisimman toimintatavan löytämiseksi. Uudistuva tutkimuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma (KESU), esi- ja perusopetuksen maksuperusteiden muutokset, perusopetuksen laatukriteereiden käyttöönotto, erityisopetuksen toiminnallisten säädösten muutokset, esiopetuksen kansallisten perusteiden uudistuminen ja aikuisiän koulutuksen korostuminen asettavat uudenlaisia vaatimuksia palvelutuotannolle. Näiden uudistusten ja vuosille 2006-2010 laaditun koulutuspoliittisen strategian arvioinnin pohjalta on tehty linjaukset käsillä olevaan uuteen koulutuspoliittiseen strategiaan, jonka ohjelmakausi kattaa vuodet 2011-2015.

Harjavallan kaupungin koulutuspoliittista strategiaa on valmisteltu työryhmässä, johon ovat kuuluneet kaupunginhallituksen jäsen Raija Kautonen, koulutuslautakunnan puheenjohtaja Mauri Paavilainen, koulutuslautakunnan varapuheenjohtaja Pyy Tiirinen ja lautakunnan jäsen Ilpo Eloranta. Elinkeinoelämän edustajajana työryhmässä on ollut henkilöstöjohtaja Anu Vartiainen Boliden Harjavalta Oy:stä. Virka-asemansa puolesta työskentelyyn ovat osallistuneet sivistystoimenjohtaja Hannele Tähtinen, rehtori Juhani Juvela, varhaiskasvatusjohtaja Tapani Jokiranta, rehtori Kimmo Salokangas, oppilaanohjaaja Marika Peltoniemi ja erityisopettaja Heikki Syrjänen.

Harjavallan kaupungin koulutuspoliittiseen strategiaan on kirjattu vuoteen 2015 ulottuvan suunnittelukauden tavoitetila samoin kuin toimenpiteet, jotka on nähty tarpeellisiksi toteuttaa vuosikymmenen puoleen väliin mennessä.

Harjavallassa 3.3.2011

Hannele Tähtinen  
sivistystoimenjohtaja

## **VARHAISKASVATUS**

Kunnan tehtävänä on järjestää lapsille ja nuorille yhtenäinen oppimispolku varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta lukioon, ammatilliseen koulutukseen ja korkea-asteen opintoihin. Kunnan ydinvastuusiin kuuluu koko ikäluokan saattaminen työelämän tai korkeakoulutuksen kynnykselle.

Harjavallan kaupungin alueella tarjottaviin julkisiin palveluihin kuuluvat varhaiskasvatus, peruskoulu, lukiokoulutus, toisen asteen ammatillinen koulutus ja vapaan sivistystyön piiriin lukeutuvat koulutuspalvelut. Kaupungin koulutuspoliittisen strategian taustalla vaikuttavat lainsäädäntö, valtakunnalliset kehittämisen suuntaviivat, Harjavallan kaupunkistrategiassa tehdyt linjaukset ja voimassa olevan koulutuspoliittisen strategian arviointitulokset. Kaupungin koulutuspoliittinen strategia toimii perustana vuosittaiselle talousarvion ja toimintasuunnitelman laadintatyölle.

### **Valtakunnallinen ohjaus**

Lasten päivähoitoa ja esiopetusta koskevat lait ja asetukset määrittävät varhaiskasvatuksen ja siihen sisältyvän esiopetuksen toteutumista. Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset sisältävät yhteiskunnan järjestämisen ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat paikallisella tasolla toteutettavan varhaiskasvatuksen sisältöä ja kunnassa laadittavaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ohjaavat valtakunnallisesti esiopetuksen sisältöä ja paikallisesti laadittavan opetussuunnitelman sisältöä.

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kun lapsi voi hyvin, hänellä on hyvät kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset.

### **Kunnallinen ohjaus**

#### **Tavoitteet vuoteen 2015 mennessä**

- Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään ja kehitetään perheiden valintoja kunnioittaen ja vanhempien työssäkäyntimahdollisuudet turvaten.
- Kaupungin varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma ja perusopetuksen kunta-kohtainen opetussuunnitelma muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja niiden välillä on selkeä jatkumo. Tämä merkitsee jatkuvaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välistä periaatteellista keskustelua kehittämisen päämääristä ja yhteistyön periaatteista.
- Kaikille yli kolmivuotiaille lapsille tarjotaan mahdollisuus maksuttomiin avoimen päiväkodin palveluihin.
- Koulupsykologien toimenkuva ja psyykinen oppilashuolto on laajennettu koskemaan esikouluikäisiä lapsia.

- Kokeilulupa joustavalle esi- ja alkuopetukselle on saatu. Perusopetukseen voidaan siirtyä 5-8-vuotiaana.
- Koululykkäysten määrä on vähenevä.
- Lastenneuvolan, perheneuvolan, perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja yksityisen palvelusektorin merkitys varhaiskasvatuksen ja koulutoimen palveluiden täydentäjänä on lisääntynyt.

### **Kehittämistoimenpiteet vuoteen 2013 mennessä**

- Pidetään ryhmäkoot sellaisina, että jokainen lapsi saa riittävästi huomiota ja tarvitsemansa tuen.
- Yhdistetään ja vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen niitä ominaisuuksia, jotka ylläpitävät ja vahvistavat lasten kasvua, koulunkäyntiä ja kehitystä.
- Osa-aikaista ja avointa päivähoitoa lisätään koko ikäluokan hyvinvoinnin ja kouluvalmiuksien vahvistamiseksi
- Aamu- ja iltapäivätoimintaa kehitetään osana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kokonaisuutta.
- Selvitetään kunnallista palvelukokonaisuutta täydentävän Harjavallan sairaalan päiväkodin vaihtoehtoiset tilaratkaisut ja tehdään päätökset siitä tarjoaako kaupunki sairaalan päiväkodin toiminnalle tilat vai jatkaako päiväkotit nykyisissä tiloissaan omana itsenäisenä palveluntarjoajana.
- Otetaan käyttöön säännöllisesti toteutettavat tulos- ja kehityskeskustelut
- Tuetaan henkilöstön työhyvinvointia ja pyrkimystä kehittyä ammatissaan.
- Kehittämishankkeissa tehdään yhteiseen hyvinvointiin tähtäävää saumatonta yhteistyötä perusopetuksen ja perusturvan kanssa.

## PERUSOPETUS

### Valtakunnallinen ohjaus

Perusopetuksen valtakunnalliset linjaukset edellyttävät tuntijaon ja opetussuunnitelman joustavuuden lisääntymistä. Toiminnalliselle oppimiselle on luotava lisää mahdollisuuksia. Perinteisen opetuksen rinnalle on vakiinnutettava toiminnallista oppimista uusinta teknologiaa hyödyntävissä oppimisympäristöissä. Siirtymisen varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta toiselle asteelle tulee olla nykyistä joustavampaa ja monimuotoisempaa.

### Kunnallinen ohjaus

#### Tavoitteet vuoteen 2015 mennessä

- Perusopetuksen laatukriteereitä hyödynnetään pitkäjänteisesti kaikessa perusopetuksen kehittämistyössä.
- Luokka-asteiden 7-9 oppimistulokset (äidinkielessä ja matematiikassa) ylittävät kansallisen keskiarvon.
- Erityisopetussiirtojen määrä on laskussa.
- Jokainen peruskoulunsa päättävä jatkaa toisen asteen opintoihin.
- Peruskoulunsa päättävien nuorten siirtyminen toisen asteen opintoihin on nykyistä joustavampaa ja monimuotoisempaa.
- Perusopetuksen ja perusturvan välinen yhteistyö on vahvistunut. Perheet saavat oikeanlaista ja oikea-aikaista tukea lapsensa koulunkäynnin tukemiseen ja oppimisedellytyksistä huolehtimiseen.
- Hankerahoituksesta saatu hyöty näkyy perusopetuksen arjessa.
- Kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen palvelut ovat niveltyneet olennaiseksi osaksi perusopetuksen kehittämistä.
- Yritykset ja järjestöt ovat vahvasti mukana koulutoimen kehittämishankkeissa. Tavoitteena on yritteliäisyyteen kasvattaminen, yrittäjyyden arvostaminen sekä yritysten ja koulun voimavarojen yhdistäminen.
- Perheiden päivä on vakiinnuttanut paikkansa harjavaltaisten perheiden arjessa.
- Perusopetuksen oppilaskohtaiset käyttömenot rinnastuvat kansallisiin keskiarvoihin.

## Toimenpiteet vuoteen 2013 mennessä

- Luokka- ja ryhmäkoot pidetään sellaisina, että oppimisympäristö säilyy turvallisena ja virikkeellisenä ja mahdollistaa varhaisen tuen toteuttamisen perusopetuksessa.
- Voimavaroja kohdennetaan varhaiseen tukeen ja tuen osuvuutta parannetaan.
- Yhteistyötä vanhempien kanssa kehitetään, mikä tuo lapselle tarpeellisen turvaverkon.
- Opinto-ohjausta kehitetään ja jatko-opintoseuranta tehostetaan.
- Hanketoiminnan painopistettä siirretään ennakoivaan suuntaan kevyempien palveluiden vaikuttavuuden lisäämiseksi.
- Kehittämishankkeissa tehdään yhteiseen hyvinvointiin tähtäävää saumatonta yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusturvan kanssa.
- Maahanmuuttajien perusopetuksen lainsäädännöllinen ja rahoituksellinen pohja on selvitetty ja kuntakohtainen opetussuunnitelma on laadittu.
- Koulukohtainen kehittäminen mahdollistetaan projektirahoituksen kautta.
- Kehittämisprojektien loppuraportit viedään nähtäville koulujen www-sivuille ja näistä järjestetään tiedotustilaisuudet lukuvuosittain.
- Suositaan aktiivisuutta, aloitteellisuutta ja yrittäjyyttä tukevia opetusmenetelmiä. Tuetaan nuorten osallistumista aktivoivien toimintamallien kehittämistä.
- Koulupalveluiden oheispalveluita ovat perusturva-, kulttuuri-, kirjasto- ja nuoriso- ja vapaa-aikatoimen palvelut. Yhteistyötä näiden tahojen kanssa tiivistetään hyvän oppimisen edellytyksistä huolehtimiseksi.
- Edistetään myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuria kouluyhteisössä.
- Henkilöstön hyvinvointi nostetaan koulutoimen johtoryhmän ja opettajakokousten vakioaiheeksi. Tuetaan henkilöstön työhyvinvointia ja pyrkimystä kehittyä ammatissaan.

## LUKIOKOULUTUS

### Valtakunnallinen ohjaus

Lukiokoulutuksen ensisijaisena tarkoituksena on antaa valmiudet yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoihin sekä työelämään. Lisäksi sen tulee antaa edellytykset opintoihin lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

Lukiokoulutuksen valtakunnalliset linjaukset lähtevät siitä, että lukiokoulutusta kehitetään jatkossakin omana koulutusmuotonaan. Oppiainejakoisuus säilytetään lukio-opintojen rakenteellisena perustana. Kokonaisuuksien hallintaan valmentavaa opiskelua ja opetusta lisätään kaikille yhteisinä opintoina. Mahdollisuuksia yksilöllisen opintopolun rakentamiseen lisätään, mikä edellyttää valinnaisuuden lisäämistä.

### Kunnallinen ohjaus

#### Tavoitteet vuoteen 2015 mennessä

- Laadukkaan ja taloudellisesti kestäväällä pohjalla olevan lukiokoulutuksen edellyttämät rakenteelliset ratkaisut on toteutettu.
- Peruskoulunsa päättävien lukiohalukkuus on kasvussa.
- Tieto- ja viestintäteknologian käyttö opetuksessa ja opiskelussa on lisääntynyt.
- Lukiolaiset suorittavat vähintään yhden kurssin hyödyntämällä verkkoa oppimisympäristönä.
- Lukiokoulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen välinen yhteistyö on vahvistunut ja joustavuus lisääntynyt.
- Yritykset ja järjestöt ovat vahvasti mukana lukiokoulutuksen kehittämishankkeissa. Strategisia painopistealueita on vahvistettu teollisuuden ja tutkimuslaitosten yhteisillä kehittämishankkeilla.
- Opiskelijoiden tyytyväisyyttä ja koulutuksen vaikuttavuutta seurataan ja saatu palaute otetaan huomioon lukiokoulutusta kehitettäessä.
- Lukiokoulutuksen opiskelijakohtaiset käyttömenot rinnastuvat kansallisiin keskiarvoihin.
- Maahanmuuttajien edellytykset lukio-opintoihin on järjestetty.

### **Toimenpiteet vuoteen 2013 mennessä**

- Kehitetään lukiokoulutusta omana yleissivistävänä koulumuotonaan.
- Etsitään keinoja lukiokoulutuksen vetovoiman palauttamiseksi.
- Monipuolistetaan opetusmenetelmiä käyttöönottamalla uusinta teknologiaa.
- Lisätään lukiokoulutuksen ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen välistä yhteistyötä alueellisen koulutustarjonnan suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Hakeudutaan mukaan kansallisiin kehityshankkeisiin, mikä tuo resursseja uusimman tieto - ja viestintätekniikan hankintaan, teknisten tukipalveluiden järjestämiseen sekä opetushenkilöstön perus- ja täydennyskoulutukseen.
- Seurataan lukiosta jatko-opintoihin hakeutuneiden opiskelijoiden tyytyväisyyttä ja saatu palaute otetaan huomioon lukiokoulutusta kehitettäessä. Ylioppilaat tavataan (sähköisesti) noin vuosi valmistumisen jälkeen arviointipalautteen saamiseksi.
- Lukiolaisten hyvinvointia edistetään lisäämällä yhteisöllisyyttä ja opetuksellista vuorovaikutusta. Nuorten osallistumista aktivoivien toimintamallien kehittämistä tuetaan.
- Pidetään työ- ja elinkeinoelämän edustajat mukana kehittämishankkeiden ohjaus- ja projektiryhmissä. Strategisia painopistealueita vahvistetaan teollisuuden, yritysten ja tutkimuslaitosten yhteisillä kehittämishankkeilla.

## **AIKUISKOULUTUS**

### **Valtakunnallinen ohjaus**

Aikuiskoulutus on vahvasti osa työllisyys ja elinkeinopolitiikkaa. Aikuiskoulutuksen yhteydet alueelliseen työ- ja elinkeinopolitiikkaan ovat keskeisiä koulutuksen onnistumisen kulmakiviä. Jotta kuntien elinkeinopoliittiset näkemykset ja rahoittajan rooli tulevat huomioon otetuiksi, kunnan tulee olla mukana suuntaamassa alueellista aikuiskoulutusta paitsi päättäjänä myös alueellisena yhteistyökumppanina. Työelämän osaamistarpeiden tyydyttäminen edellyttää vahvaa alueellista verkottumista.

### **Kunnallinen ohjaus**

#### **Tavoitteet vuoteen 2015 mennessä**

- Aikuiskasvatuspalveluiden asiakasmäärä on kasvussa.
- Aikuiskoulutuksen tarjoajana on vahva verkosto, jossa toimivat Satakunnan ammattikorkeakoulu, SataEdu, WinNova Oy, Länsi-Suomen kesäyliopisto ja Porin yliopistokeskus.
- Sähköisiä oppimisympäristöjä hyödyntävä opetus tuo lisää vaihtoehtoja ja uusia mahdollisuuksia perinteisemmän aikuisopiskelun rinnalle ja osin korvaa näitä.
- Alueella toimivan ammatillisen koulutuksen arvostus on korkea ja alalle hakeutuu motivoituneita opiskelijoita.

#### **Toimenpiteet vuoteen 2013 mennessä**

- Edistetään vapaan sivistystyön, kaupunginkirjaston, museotoimen, vapaa-aikatoimen ja perusturvan yhteistyöllä perheiden hyvinvointia.
- Edistetään vapaan sivistystyön koulutustarjonnalla ikääntyneiden toimintakykyä ja omatoimisuutta.
- Edistetään kuntalaisten tietoteknistä osaamista ja sähköisten palveluiden käyttömahdollisuuksia vapaan sivistystyön ja kirjastotoimen yhteistyönä.
- Edistetään aikuisten tutkinnon osien suorittamista.
- Edesautetaan sitä, että maakunnassa toimivat koulutus- ja tutkimusorganisaatiot vahvistuvalla yhteistyöllä vastaavat yritysten tarvitsemasta erikoistuneemmasta ammattiosaamisesta.

- Edesautetaan maakunnallisen ennakointijärjestelmän valmistelua ja käyttöönottoa yhteistyössä maakuntaliiton, työ- ja elinkeinoelämän, julkishallinnon, alueviranomaisten ja koulutusorganisaatioiden kanssa.
- Edesautetaan maakunnallisten koulutusorganisaatioiden aluevaikuttavuutta.

## ARVIOINTI

Arviointi on oleellinen osa kunnan johtamisjärjestelmää ja kunnan toiminnan ja palveluiden kehittämisen väline. Arvioinnin perusteella tehtävät johtopäätökset ohjaavat toimintaa, vaikuttavat aiemmin asetettujen tavoitteiden tarkasteluun ja uusien tavoitteiden asettamiseen. Kuntatasolla tapahtuvan arvioinnin tärkein osa on kunta- ja palvelustrategiassa asetettujen tavoitteiden suuntaisen kehityksen arviointi.

Harjavallan kaupungin koulutuspoliittista strategiaa arvioidaan ja tarkistetaan kaikilta osin vuosittain talousarvion yhteydessä. Strategian toteutumisesta raportoidaan säännönmukaisesti kasvatus- ja opetuslautakunnalle.